

ኢትዮጵያ በዓለም አቀፍ ተቋማት

በስፓታየሁ ግርማ (sintayehugirma76@gmail.com)

02-07-18

የኢትዮጵያ እድገትና ልማት እውቅና በአለም አቀፍ ደረጃ እንደቀጠለ ነው። “ግሎባል ሪስክ” በለንደን የኢኮኖሚ ት/ቤት የተቋቋመ ሲሆን በአለም ስጋቶችን ተንትኖ በማተም ቀዳሚ ነው። ግሎባል ሪስክ ፌብሩዋሪ 4 2018 “Under the radar; Ethiopia’s Economic Growth Offers Opportunities and challenges” በሚል ርዕሰ አንቀጽ ባወጣው መጠጥፍ ኢትዮጵያ የአለም አቀፍ የገንዘብ ድርጅት እ.ኤ.አ. በ1945 ሲቋቋም ከመስራች አገራት መካከል አንዷ መሆኗን ማንም አያውቅም ብሏል። ይሁንና ይህ ግሎባል ሪስክ የአለም የገንዘብ ድርጅት ማኔጅንግ ዳይሬክተርን ወደ አዲስ አበባ ለመሳብ 72 አመታት ፈጅቶበታል። የክርስቲያን ላግራድ ወደ አዲስ አበባ መምጣት የኢትዮጵያን ፈጣን የኢኮኖሚ እድገት ማሳያ ነው ብሏል ተቋሙ። አክሎም እ.ኤ.አ. ከ2017 ጀምሮ ኬንያን በመብለጥ የምስራቅ አፍሪካ የኢኮኖሚ ሃያል መሆኗን ገልጾ በ2025 ወደ መካከለኛ ኢኮኖሚ ለመግባት ትክክለኛው ጉዳይ ላይ ትገኛለች ብሏል።

ግሎባል ሪስክ አያይዞም ለኢኮኖሚው እድገት የታላቁ መሪ መለስ ዜናዊ ሀገሪቱን ከድህነት የማላቀቅ፣ በልማታዊ መንግስት መርህ የሚመራ የተለጠጠ እቅድ ከፍተኛውን አስተዋፅኦ አድርጓል ብሏል። አክሎም ኢትዮጵያ በ2000 የነበረው 44% የድህነት መጠን በ2015-16 ወደ 23.5% ዝቅ ማለቱን የአለም የገንዘብ ድርጅትን ጠቅሶ ዘግቧል።

የኢትዮጵያ መንግስት የፍትሀዊ የሀብት ክፍፍል መመዘኛ የሆነውን የሰው ሀብት ልማት መለኪያዎችን በማሻሻል በኩል ጥሩ ውጤት አስመዝግባለች ይላል ግሎባል ሪስክ የሴቶች ተሳትፎ እና ድሀ ተኮር ፖሊሲዎችን በመጥቀስ።

እድገት በከፍተኛ የመሠረተ ልማት ወጪ በማተኮር ኢትዮጵያ የቀጠናው የማምረቻ ኢንዱስትሪ ማዕከል እየሆነች ነው ሲልም አክሎታል ግሎባል ሪስክ። ይህ ደግሞ በተፈጥሮ ሀብት ላይ ከተንጠለጠለው የቻይና እና የናይጄሪያ እድገት የተለየ እንደሚደርገው ትምህርትም ሊወሰድበት እንደሚገባ ያስገነዝባል ተቋሙ።

ኢትዮጵያ በመሠረተ ልማት እና በማምረቻ ኢንዱስትሪ እያፈሰሰች ያለችው ሀብት ለብዙ የአፍሪካ አገራት ትምህርት የሚሆን ነው፤ ግሎባል ሪስክ ለምሳሌነት ታላቁ የኢትዮጵያ ህዳሴ ግድብን በምሳሌነት በማንሳት ግድቡ ሲጠናቀቅ ኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኤክስፖርት በማድረግ ከአፍሪካ የመጀመሪያዋ አገር ያደርጋታል ብሏል።

የአገሪቱ መሠረተ ልማት ኢንቨስትመንት የቻይና ኢንቨስተሮችን ተመራጭ ማድረጉን በማተት ግሎባል ሪስክ በ2018 የተመረቀውን የኢትዮ-ጅቡቲ የባቡር መስመር በ4 ቢሊዮን ዶላር በቻይና የባቡር እና የኮንስትራክሽን ድርጅት መገንባቱን በምሳሌነት ይገልጻል። ከቻይና የመንግስት ኩባንያዎች በተጨማሪ የግል የቻይና ኩባንያዎችም በኢትዮጵያ ኢንቨስት በማድረግ ለ28,000 ኢትዮጵያውያን የሥራ እድል ፈጥረዋል ብሏል። በመለስ ዜናዊ የ21 ዓመት የአመራርነት ዘመን ኢትዮጵያ ጉልበት ተኮር የኢንዱስትሪ ፖሊሲ በመቅረፅና በመተግበር ብዛት ያለውን ህዝቧን የሥራ እድል ለመፍጠር አገሪቱ ተጠቅሟለች ብሏል። ኢትዮጵያን የኢንዱስትሪ ፓርክ በመመስረት እና አላስፈላጊ የቢሮክራሲ ውጣ ውረድ ለመቀነስ የ1 መስኮት አገልግሎት ተግባራዊ በማድረግ ስኬት አስመዝግባለች ሲልም አትቷል።

የኢትዮጵያ አዲሱ የኢኮኖሚ መተማመን ከሚገለፅባቸው መንገዶች ደግሞ በአለም በፍጥነት በማደግ ላይ ካሉት አየር መንገዶች አንዱ በሆነው በኢትዮጵያ አየር መንገድ ይገለጻል ይላል ግሎባል ሪስክ። የኢትዮጵያ አየር

መንገድ በገቢም በትርፍም የደቡብ አፍሪካን አየር መንገድ በመብለጥ ከአፍሪካ የመጀመሪያ ደረጃውን ይዟል በማለት ግሎባል ሪስክ እማኝነትን ይሠጣል። አየር መንገዱ አለምን ማዳረስ የሚለው ፖሊሲው ውጤታማ አድርጓታል። ከ120 በላይ መዳረሻዎች ያሉት ሲሆን በአለም ላይ ያሉ ቁልፍ ከተሞች ለምሳሌ ሪዮ ዲ ጄኔሮ፣ ለንደን፣ ሻንጋይ፣ ቤጂንግ፣ ዋሽንግተን ዲሲ እና ወደ መሣሰሉት ከተሞች ቋሚ በረራ ያደርጋል።

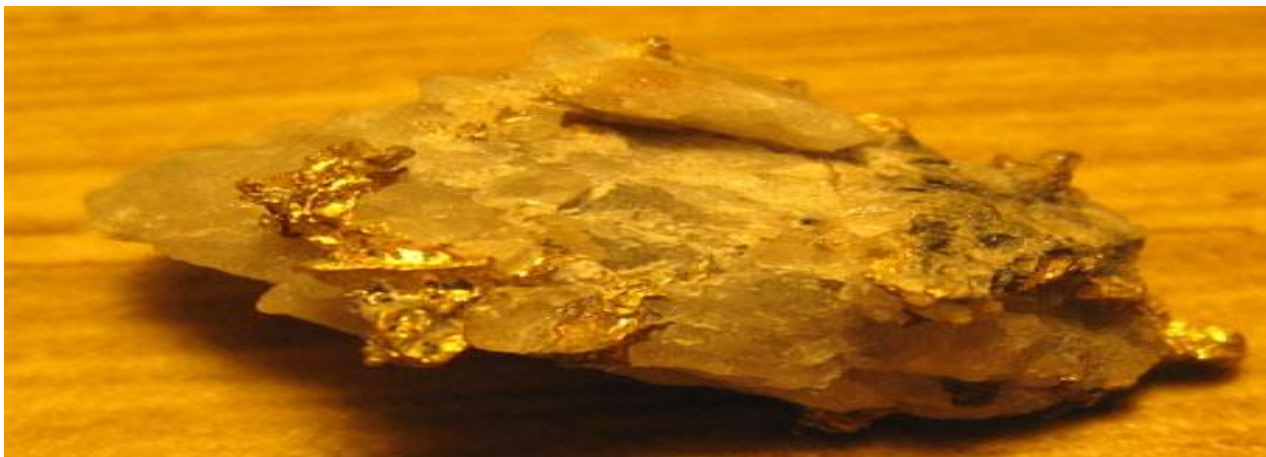

ይህንና ግሎባል ሪስክ በአትዮጵያ የግሉ ሴክተር ደካማ መሆን ስጋት ነው ይላል። በቴሌ እና በመሳሰሉት ዋና ዋና የኢኮኖሚ ተቋማት አትዮጵያ በጅን ለወደደር ክፍት ማድረግ ይገባታል ስል ግሎባል ሪስክ ይሞገታል። በአገሪቱ እያጋጠመ ያለው የሰላም መደፍረስ ከመከሰቱ እና ከረጅም ጊዜ አኳያ አደጋው የከፋ ስለሆነ በኢኮኖሚ እድገቱ የታየውን ተስፋ ለማስቀጠል ስጋቶችን መቀነስ እና ማከማቻ እንደሚገባ እንደምት ያለው ደምጻጭ አስቀምጦል ግሎባል ሪስክ።

ለላው ስለ አትዮጵያ ዘገባ ይዞ የወጣው የቴዲ ተርነር ንብረት የሆነው ሲ.አን. አን ነው። ሲ.አን.አን በአለም ላይ የ24 ሠዓታት የቴሌቪዥን ስርጭት በመጀመሪያ ቀዳሚ ነው። ሲ.አን.አን አሁን ስለ አዳስ አበባ 10 ምርጫ ነገሮች በሙሉ ርዕሰ አንቀጽ ጀምሮ ጀፋሪ ፊርማ 6/2018 ባወጣው የገዛ ማከታወሻ መዝገብ የአትዮጵያን ቡና " ጥቁሩ ወርቅ " በሚለው የገለጸው ሲሆን የአትዮጵያ ባህል በቡና ይገለጻል ብሎታል። አትዮጵያ ከፍተኛ ጥራት ያለው አረቢክ ቡና መሆኗንም በማሳካት በአዳስ አበባ ወሰን ምርጫ ባህላዊ የቡና ካፌቴሪያዎችና መሻጫዎችን ይዘረገዛል። ከቡና በተጨማሪ ሀገራዊ ስዕል እና ሽፋን የአትዮጵያውያን አስደናቂ የዳንስ ችሎታ፤ የአትዮጵያን ታሪክ የሚያሳዩ መዘገቦች፣ በየአይነቱ የአትዮጵያውያን ምግቦች፣ የምዕራባውያን ምግቦችም በአሜሪካ ት ማራቸው፣ ቅዳሜ እሁድ የሚካሄድ የሰብስቦ ስጋት፣ የሽራተን ሆቴል፣ በአዳስ አበባ ያሉ ባህላዊና ታሪካዊ የማንነት መላጫ የሆኑ ልዩ የመሆኑ ቦታዎች እና አሙርኛ በአዳስ አበባ በስፋት የሚገር ቋንቋ መሆን ለሎች የአዳስ አበባ ከተማ ልዩ መላጫዎች ናቸው ይላል ሲ.አን.አን።

ዘ ዊክ.ኮም የተባለ ተቋም በደረ ገዱ ፌብሩዋሪ 5/2018 በአለም ላይ ያልተነካ የወርቅ ሃብት በኢትዮጵያ በሚል ርዕስ አንቀጽ ባወጣው መጠየቅ ላይም ብሉክ በተባሉ ፀሃፊ በአሰሳ ዞን የሚገኘው የወርቅ ማጠፊ ከ6000 አመት በፊት እንደተጀመረና በአለም ላይ ከመጀመሪያዎቹ የወርቅ ቁፋሮ ቦታዎች አንዱ እንደሆነ አስቀምጧል። ይህ ቦታ ለሞንታጂያ ግብጽ የወርቅ ምንጭ እንደነበረ ጸሃፊው አስቀምጧል። ንግስት ሳባም ለንጉስ ሰለሞን ከ3000 አመት በፊት ያቀረበችው ወርቅ ስርዓት ከአሰሳ ዞን እንደተገኘ ያስቀምጣል። ከታሪካዊ ዳራ በተጨማሪ በኢትዮጵያ ያሉ የወርቅ ክምችቶች በአሁኑ ወቅት አለም አቀፍ ከባንደሮችን እየሳበ እንደሆነ ዘ ዊክ.ኮም አስነብሏል። ዘ ዊክ.ኮም አክሎም በኢትዮጵያ ያልተነካ የወርቅ ክምችት በአግባቡ ጥቅም ላይ ከዋለ ደቡብ አፍሪካን በመቀኘት ከአለም እስከ 5ኛ ያለውን ደረጃ ለመዳዘን ያላትን አቅም በመረጃ አስደግፎ አስቀምጧል። ይህንና የመንግስት አላስፈላጊ በሮክራሲን መፍታት ዋነኛው ተግዳሮት ነው ይላል።

ብዙውን ጊዜ በህዳሴው ግድብ ምክንያት የተንሸዋረረ ሀሳብ የሚቀርበው የግብጽ አንዲፔንደንት ፌብሩዋሪ 1/2018 ፅሁፍ ግን አወንታዊ ዘገባ ይዞ ወጥቷል። ጋዜጣው ግብጽ ሱዳንና ኢትዮጵያ በባቡር መንገድ ለመከተሳሰር ተስማሙ በሚል ርዕስ አንቀጽ ባወጣው መጠየቅ መሰረት ሦስት ሀገራት የጋራ ፈንድ ለመሰረተ ልማቶች አቋቁመዋል ብሏል። ጋዜጣው አክሎም የህዳሴ ግድብን

ቀወስ በመጽሐፍት የኢትዮጵያ መሬቶች ስኬትን አስመዘገበዋል ይላል። የጋራ የፖለቲካ፣ የፀጥታና የቴክኒክ ኮሚቴ ለማቋቋም 3ቱ አገራት መስማማታቸውን በተጨማሪ ተዘግቧል።

ዘገባዎቹ በየተቋማቱ ላሉት የህዝብ ግንኙነት መቅሮች የማይስተላለፉት መልዕክት አላቸው። የመጀመሪያው በአለም አቀፍ ደረጃ ለምናካሄደው የህዝብ ግንኙነት ስራዎቻችን እኛን ሊያግዙን የማይችሉ ተቋማት እና ሰዎች /ጋዜጠኞች/ እነማን ናቸው? ብለን እንደመናገሩ ብንጠቁምበት፤ በሁለተኛ ደረጃ እነዚህን ተቋማት በተለይም ጋዜጠኞችን በመለየት እና ወደ አገራችን እንዳይመጡ እንዲጎበኙ በማድረግ ሰፊ የዜናና ፕሮግራም ሽፋን እንዳሰጡ ብናደርግ፤ በሦስተኛ ደረጃ ዜናዎችን እና ትንታኔዎችን በአገር ውስጥ ያሉ የመገናኛ ብዙሃን ክትትል (ሞኒተር) አደርጎ ጥቅም ላይ እንዳይውሉ ብናደርግ፤ በአራተኛ ደረጃ እና ከሁሉም በላይ በየተቋማቱ ደህረ ገጽ እና ማህበራዊ ሚዲያዎች ተደራሾችን ማክከል ያደረጉ ዜናዎችን እና ፕሮግራሞችን በመቆራረጥ ለአለም ማህበረሰብ ገፅታችን ብንገነባ እላለሁ።

በናን በመገኛ አገሩ አምርተን አለምን እናጠጣን!!